GÜLERYÜZ

Yıl: 1 Sayı: 2 11/7/953 Cumartesi günleri çıkar, Siyasî, Mizahî, Edebî haftalık halk gazetesi Fiatı: 5 Kuruştur

HASBIHAL

Sayın Başvekil,

Bugünlerde dalınızdan düşecek kadar olgunlaştınız. İstanbul Valisinin açtığı savaş neticesinde ucuzlıyan yemişlerin yanında para etmiyeceğinizden de kaderinize küsünüz. İnkâr edemeyiz fena bir Başvekil sayılmazsınız. Fırsat buldukça demokrasiyi kökleştirmek için yüreğinizde istekler var. Fakat sizde iktidarı ele aldığınız anlarda yine yüreğinize girmiş korku da var.

Yanlış bir bir siyaset te yaptığınızı iddiasında değiliz. Fakat yüreğinize bir kere girmiş bu korku ile bir iş te yaptınız sayılmaz. Memleketin iktisadî, coğrafî ve tarihî şartlarına göre bir iktisat rejimi takip edemediniz. Halkın rahatsızlığı bundandır. İktisadî meseleler sizin için küçük meseleler gibi.. Bugünlerde meşgul olduğunuz büyük büyük meseleler yanında size hitap etmek; dağlarda bağırmak gibi bir şeydir. Dağar bile ses verdikleri halde sizden bu aksiseda da beklenemez.

Çünkü o dağları da siz yarattınız gibi..

Şu Türklerin kaderi midir; nedir? Bütün devlet adamları tarih boyunra hep haricî siyaseti ticaret yapmışlardır. İşte büyük mesele bu. Onlar bununla meşgul oldular mı vazifelerini tamam yapmışlar gibi koltuklarını kabartırlar.

Rusyaya vereceğimiz nota cevabının metnini tahmin edebiliriz. Hata etmiyeceğinize de emin olunabilir. Fakat bu siyasette sizin rolünüz ikinci derecede görünüyor. Birinci derecede roller yaptınız. Fakat hep korkudan ileri gelen roller.

Bu memleket korkudan kurtulursa o zaman demokrasi gelmiş olur. Siz şimdi nasılsınız? Eğer cesursanız yapacağınız bir iş var. 1946 senesinde C. H. P. ne «iyilikle idareyi D. P. ye devretmeniz lâzımdır» tarzındaki tek lifimizi şimdi de aynen sizlere yapmamız lâzım geliyor. Siz de idareyi Millet Partisine devretmeniz için kolaylıklar göstermeniz lâzımdır. Oysaki Millet Partisi üstünde baskı yapmakıasınız. Siz Demokratlar mı bu işleri idare ediyor? Yoksa başkaları mı? Bay Hikmet Bayurun da sizlerden çok farkı yok. Bu zat hangi inkılâbı muhafaza etmek istiyor? Bu memlekette irtica yoktur. Millet Partisine atfedilen irtica İrandaki Kâşanî irticaı kadar değildir. Bununla beraber Kâşanî iş görüyor. Millet Partisi de iş görmek istiyor. Bu iş te biraz cesur olmak; ve bununla hakikî demokrasiyi kurarak hür milletler içinde haysiyetli müstakil bir haricî siyaset takip etmektir.

Yusuf Ahıskalı

İstanbul Valisine
Açık Mektup

Özeti: Gecekondular ve pahalılık H.

Sayın Bay Vali;

Doktorluğunuzu şimdilik bıraktığınıza göre, herhalde Valilik ve Belediye Reisliği yapmak için vaktiniz var demektir. Fakat sık, sık Amerikaya seyahat etmek, isterseniz buradaki işlerinizin yüzüstüne kalacağını kabul etmek lâzımdır. Filvaki Amerikada şehircilik hakkında görgünüz genişliyebilir. Gelgelelim burada ne gratsiyel dikebilirsiniz, ne metrolar kazabilir.. Orayı misal tutarak yapacağınız şeyler ancak gös teriş kabilinden olmuş olurlar.

Zira hemen burnumuzun dibinde bir kere de siyaset icabı gidip gördüğünüz bir Gecekondu Okyanusu vardır. Daha doğrusu çamur deryası.. Orada dünyanın ilk zamanları gibi orman asayişi; ve Hint paryaları gibi değersiz bir halk vardır.

Türk milleti gibi canlı bir topluluğun sizin gibi hastalarla uğraşmaya alışmış bir doktor dilinden anlamaz. Gecekondu için halkın savaşı İstiklâl savaşının bir safhasıdır. Halk o zaman milletçe haysiyetini kazandırdığı gibi, şimdi de bu hareketile ferden yarınını emniyet altına almak istedi. O her şeyi kendi yapar. İnkılâpçı devlet adamları onlar namına nutuklar çeker, siz valiler de kordelâlar keser. Şimdiye kadar çamur deryası içinde bulunan Zeytinburnununa yol yapmak için bir avuç taş lar yığmışsınız. Fakat o taşlar orada çurup duruyor. Trenlerden gelip geçenlere gösteriş galiba..

Gönülsüz işler böyledir işte. Bir yerde bir apartıman mahallesi yapılsa hemen asfalt yolları olur.

Gecekonducular asfalt değil çamurdan kırtulacak taş istiyorlar taş. Bu taş yollara kordelâ merasimi de gitmezse de yine siyaset icabı orada bir kaç lâf etmek için boyunuzu gösterebilirdiniz.

İnsan bazan düşünüyor.. Ne olurdu bir belediye bankası olsa da fakir halka kredi verip Gecekondularını bir şeye benzetseler.. Siz hiç çalışmıyorsunuz sayın vali hiç.. Yaptığınız işler gürültülü patırtılı oluyor. Şekspis: «Aşktan bahsedersen yavaş konuş» der. Siz bu valiliği aşkla yapmıyorsunuz. İlim ve siyaset adamlarının bazısı eğlenmek için keman çalar, bazıları bahçesile meşgul olur. Meselâ Çörçil de resim yapar. Siz de onların bu dinlendirici meşgaleleri gibi Valilik ve Belediye Reisliği yapıyorsunuz. C. H. P. senelerce yaptığı istibdadın halkta husule getirdiği hınçtan korkarak Dünya Harbi sonundaki hürriyet esintileri içinde Türkiyeyi ilmî olarak idare ettiklerini göstermek için bir takım profesörleri bazı yüksek makamlara getirmişlerdi. Bununla eski idarelerinin demir ellerine kadife eldiven giydirmekten başka bir şey yapmamışlardır. O pdofesörler o zamanki fonksiyonlarını bitirip çekilmiş oldukları halde sizin ilimden ziyade pozisyona bağlı olduğunuz görülüyor. Kabul.. Hiç olmazsa Dr. Lûtfi Kırdar gibi doktorluktan alâkanızı tam kesverin. Resmî işlerinizi gönülden yapın. «Beni uzaklaştırırlarsa doktorluğum var. Ve hattâ Ankara caddesinde ada gibi emlâkim var..» dersiniz ve hattâ hattâ – rivayet ediliyor – Vali olurken bankada milyonluk bir paranız olduğunu berveçhi peşin beyan etmişsiniz.

Pahalılığa mâni olmak, asayişi temin etmek sizin Valilik kudretinizi aşan meselelerdir.

(Sonu arkada)

Medeniyet dediğin Tek dişi Kalmış Canavar

Dünyanın bir köşesi burası
Öteki köşesinde öldürülen
için ağlanır mı?
Döküyorum yaşlarımı
denizlere, göklere
Musiki vaveylâ koparıyor
Dünyanın direği koptu
sallanıyor.
Ekmeklerinde kan yiyorlar
köpekler gibi...
Ve köpekler gibi mânasız
bakıyorlar.
Yüzünü döndü ay görmemek için
Dönmekten kaldı yıldızlar
Ve denizler taş kesildi
sanki buzlardan
İnsanlar yokladılar insanlıklarını
bir an
Aylar, yıldızlar
Unuttum sizleri
Ve her göddüğümde benim
olduğunu sandığım kızları
Unuttum, unuttum.
Sevmediğim onlar gibi
Eti yenmiş kemik gibi
Gece yuvasına çekilmiş
kuşlar gibi
İsa bile bu derece kurban olmadı
Kurt, kuzu masalı gibi
Öldürtmek için insanları
Medeniyet dediğin
Tek dişi kalmış canavar
Öldürtülüyor ilim adamları.

M. ŞIRIL

İstanbul Valiise açık mektup

Pahalılık sebze ve meyva işinde değildir. Fakir fukara için tabiat bu memlekete her şeyi bol veriyor. Bolluğu zamanında yiyor ve çarık çürük te olsa yine yiyor. Esnaf kendini ayakta tutmak için didişiyor. Onlar, kalan kuru kemikleri serbest rekabet dedikleri iptidailik içinde çekiştirip duruyorlar.

Diğer taraftan pahalılığı yaratanlar kimlerdir biliyor musunuz? Ne bileceksiniz? Doktorsunuz. İktisat tarihi okusaydınız halkın derdini daha iyi anlardınız.

Bunlar fiilî inhisarcılar, tröstlerd.r. Biz de Amerikadaki gibi milyarder tröstçüler yoktur diyeceksiniz. Türkiyemize göre bizde olanlar öyle bir sömürüyorlar ki milleti.. Hele ticaret muvazenemizin pasif sistemi dolayısile ithalâtın kısıldığı bu anda ekmeklerine yağ sürülmüştür. Gecekonducular ve köylü betonarme bina yapmıyor. Maliyeti olsa olsa 60 kuruşa olan çiviyi inhisarında tutanlar 130 kuruşa halkın eline geçirtiyorlar. Bu işi yapanlar Türkiye çapında tröstçülerdir.

Mevzuumuz Gecekondudan açıldığı için bunu misal aldım. Her şey buna göre. Ara sıra subaşı gibi piyasada dolaşmakla bu iş halledilmez. Gazeteler vaveylâyı kopardıktan sonra yerinizden kıpırdıyorsunuz. O gazeteler ki bu işi de halkın geçimile alâkalanmaktan ziyade kendi geçimleri için yapıyorlar. İthalât olmadığı için geliri azalan tüccarlara pahalı gelmeğe başlıyan Beyoğlu manavlarında 150 kuruşa satılan kirazı misal tutarak vaveylâyı koparmışlardır. Çünkü o tüccarlarla münasebettedirler. İthal ettikleri malların ilânlarından da artık sahifeleri mahrum kalmıştır.

Bir insanda sevmek için enerji olmalı. Sizde bu kalmamış. Onun için de sevilmiyorsunuz. Sevilmeyince de Vali olarak kalmanız halktan ziyade merkezî otoriteye dayanıyorsunuz. Denize düşen bir şeye sarılır. Demokrat Partinin de eline siz geçtiniz. Kaşerlenmiş kırtasî memurlar arasında siz en iyisi idiniz. Öyle amma siz de vicdanen tasdik ediyorsunuz ki yaptığınız idarei maslahattır. Eski Başvekillerden Hasan Sakaya da «çekiliniz» diye hemşerileri Trabzonlular telgraf çekiyorlar. O zat da arkasını İsmet İnönüye vererek onlarla alay ediyor: «Çekildim, 72 kilo geldim». Bu kadar büyük meselede bu kadar küçük alay!.

Biz de o zaman kendisine diyorduk: «Çekildiniz, 72 kilo geldiniz, bir de Trabzona gidiniz de boyunuzu gösterin.» Fakat sizde gösterilecek boy da yok..

Nâşir

Sahibi ve Yazı İşlerini fiilen idare eden
YUSUF AHISKALI

Abonesi: Senelik 250 kuruş

İdare yeri ve baskı: Arkadaş Mat.
Ankara Caddesi No. 30, İzzettin Han,
İSTANBUL

İşçi köşesi

Gece işi

Devlet işletmelerinde çalışan işçilerin vardiye usulü ile geceleyin de 8 saat çalıştıkları malûmdur. Gece işi yirucudur. Alışmamazlık gecenin uyutucu havası v.s. bunda rol oynar. Bir fabrika geceleyin çalışacak kadar işi çok olursa, vergiden, zamandan, kiradan, makineden, devirden ve her şeyden kazantr. O halde gece çalışan işçilerin hakları neden verilmiyor?.

Halk şikâyeti

Küçükçekmece oprak dalaveresi

Biz Küçükçekmece istasyonu Gecekondu sakinleri 40–50 kişilik bir ariza sunarak buradaki üzerine yerleştiği devlete ait toprakların Mustafa Pars isminde bir toprak dalaverecisinin Bakırköy tapusile uyuşarak veya öyle göstererek sahte tapu veya tapusuz olarak satıp durduğu ve bizlerden para istiyerek ve vermezsek evlerimizi yıktırmakla tehdit ederek bizleri her zaman rahatsız ettiğini şikâyet ve bu toprakların bu dalaverecinin elinden kurtararak bizlere tapularımızın verilmesini rica etmiştik. Fakat aylar ve seneler olduğu halde Başvekâletten hiç bir cevap alamadık.

İş bu minval üzere Mustafa Pars yine dalaverelerine devam etmektedir. Senelerce evvel Şenlik köyünde bir avuç toprağı varken Yeşilköy ve Bakırköy arasındaki sazlık denilen araziyi bir kaç milyon liraya zengin birine kapattığını ve yine Küçükçekmecedeki tarihî mezarlığı bile parsellettirerek sattığı, bu hal halk arasında büyük bir nefret ve hiddet uyandırdığını görmekteyiz.

Genç Türkiye Cumhuriyetinin damarları mı kireçlendi. Devlet daireleri mi bu arizamıza kendilerinin hesaplarına gelen maksatlarla cevap verdirmemektedir, nedir?

Ne derseniz hakkınız var. Demokratlar öyle bir gayyaya düştüler ki içinden çıkacaklara benzemiyor. Bu işler onların temizliyeceği işler değil. Daha sert insanlardan mürekkep bir parti seçimlerde kazanırsa ümidinizi ona saklayın.

Gazozcuların da dertleri var

Diğer sahifedeki Valiye yazdığımız açık mektupta ihtikârı doğuran bir çivi meselesini misal getirdik. İşte şimdi de münasebeti olduğu için burada gazoz şişelerinin ağzına konan mantar kaplı kapsüllerden bahsedeceğiz. Yerli kapsüller gazozların havasını kaçırmaktadır. Bilhassa uzak seferlere giden vesaiti nakliyeye gazoz vermek imkânsız oluyor. Bu kapsülleri yapan fabrika bir tanedir. Zavallı gazoz imalâtçıları, şimdi hariçten ithal edilemiyen kapsülleri mecburen bu fabrikadan almakta ve şikcyet te edememektedirler. Çünkü bu imalâtı inhisarında tutan fabrika müştekiye kapsül vermiyebilir. Ve böylelikle gazoz imalâthanesi iflâsa mahkûm olur.

Bunun gibi gazoz şişeleri imal eden Yedikuledeki bir fabrika da yaptığı şişeler doldurulurken patlamakta ve işçileri sakatlamaktadır.

Dua etmek lâzımdır ki (!) kapsüller kaçırdığından sinradan patlamamakta ve içerken insan bu tehlikeden kurtulmaktadır.

Diyeceğimiz şu ki bu mantar kapsüllerin fiatlarını ve iyiliğini ve şişelerin sağlamlığını kontrol eden bir devlet müessesesi yok mudur?